

Specialebeskrivelse for ergoterapeuter indenfor arbejdsliv

Ergoterapi relateret til arbejdsliv

Ergoterapeuter indenfor arbejdsliv beskæftiger sig med at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø på de danske arbejdspladser, der også kan rumme medarbejdere med særlige behov og udfordringer. Arbejdsmiljø- og beskæftigelsesområdet er reguleret af lovgivning og strategiske indsatser på området.

Målgrupperne for nogle ergoterapeutiske interventioner er arbejdsmiljøorganisationen, medarbejdere og ledere på offentlige og private virksomheder, men andre er sygemeldte, ledige og særligt udsatte, som enten er i fare for at skulle forlade arbejdsmarkedet eller slet ikke har været på arbejdsmarkedet. Målgruppen afgrænser sig dog til at være voksne i den erhvervsaktive alder. Interventionen tager udgangspunkt i at tilpasse arbejdet og omgivelserne til mennesket eller at støtte og instruere personer i at håndtere særlige opgaver og omgivelser på en sikkerheds og sundhedsmæssige forsvarlig måde. Det kan f.eks. handle om arbejdsteknik i en bred forstand, arbejdspladsens indretning, arbejdets tilrettelæggelse, organisering og ledelse, organisationskultur

Det danske arbejdsmarked er i konstant udvikling forårsaget af bl.a. den økonomiske, demografiske, politiske, lovgivningsmæssige og teknologiske udvikling. Som følge heraf, ændres de krav, der stilles til medarbejderne og de arbejdsmiljøpåvirkninger, der udfordrer medarbejdernes helbred. Forandringerne påvirker ligeledes mulighederne for fastholdelse på arbejdspladsen samt tilbagevenden til arbejdet. Nogle ergoterapeuter arbejder således med arbejdspladserne for at sikre godt arbejdsmiljø, så det er muligt at gå på arbejde længe og uden at blive syg og nedslidt. Andre arbejder med at gøre det muligt for mennesker udenfor arbejdsmarkedet at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Endelig kan der også være ergoterapeuter, der har begge funktioner.

I starten af 80'erne blev der oprettet bedriftssundhedstjenester (BST), som havde til opgave at rådgive virksomheder til selv at kunne skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Her blev ergoterapeuter ansat som ergonomiske rådgivere og konsulenter. Ergoterapeuter arbejdede side om side med en række andre faggrupper som fysioterapeuter, teknikere, ingeniører og psykologer.

Ergoterapeuter har særligt fokus på grupper og individers mulighed for aktivitet og deltagelse i arbejdslivet. BST-pligten blev udfaset i 2005 og virksomhederne er ikke længere forpligtet til at modtage rådgivning hvis arbejdsmiljøet ellers er i overensstemmelse med kravene i lovgivningen. Nogle ergoterapeuter er stadig ansat i rådgivningsvirksomheder, men andre er interne konsulenter.

Samfundets målsætninger om at flest muligt skal længst muligt være en del af arbejdsmarkedet, giver nye opgaver og rammer for arbejdet med fastholdelse af borgere på arbejdsmarkedet, erhvervsrettet rehabilitering og habilitering. Ergoterapeuters kompetencer i forhold til at tilpasse aktiviteter og omgivelser til de mange forskellige medarbejdergrupper er således fortsat relevante.

Danmark og de nordiske lande har gennem årene været i front i forhold til forskning og metodeudvikling relateret til arbejdsmiljø, hvor også ergoterapeuter har bidraget.

Ergonomi i bred forstand

Arbejds- og indsatsområder

Ergoterapeuter i arbejdsliv beskæftiger sig med arbejdsmiljø ud fra en sundhedsfremmende og forebyggende tilgang med særlig viden og kompetencer inden for ergonomi, arbejdets tilrettelæggelse og det rummelige arbejdsmarked.

Ergoterapeuter i arbejdsliv arbejder helhedsorienteret ud fra det brede ergonomibegreb, som inkluderer det psykiske og sociale arbejdsmiljø såvel som det fysiske arbejdsmiljø.

Arbejdsmiljøloven skitserer det operationelle og strategiske niveau for indsatsen i arbejdsmiljøarbejdet på virksomheds-, gruppe- og / eller individniveau, hvilket afspejler sig i den rådgivning vedr. eksempelvis arbejdspladsvurderinger, risikovurderinger og interventionsforslag.

Ergoterapeuten vil ofte fungere som konsulent, koordinator, projektleder eller lign. Arbejdet indebærer som regel selvstændigt fagligt ansvar og ergoterapeutens opgaver er af rådgivende, koordinerende, vejledende, udviklende, støttende eller undervisende karakter.

Ergoterapeuter i arbejdsliv arbejder som:

- Interne konsulenter i private og offentlige virksomheder eks. i arbejdsmiljøafdelinger, HR- afdelinger og på jobcentre
- Eksterne konsulenter ansat i rådgivende virksomheder, faglige organisationer o. lign.
- Privatpraktiserende ergoterapeuter inden for arbejdsliv
- Undervisere på professionshøjskoler, SOSU-uddannelserne og andre uddannelsesinstitutioner
- Tilsynsførende i Arbejdstilsynet
- Andre særlige stillinger og ansættelsesforhold

Kerneopgaver indenfor specialet

Ergoterapeuter i arbejdsliv kan have forskellige kerneopgaver, så nedenstående er en bruttoliste, der angiver nogle af de mulige kerneopgaver.

- Identificering, kortlægning og undersøgelse af arbejdsmiljøforhold
- Risikovurdering af arbejdsmiljøpåvirkninger på baggrund af arbejdsmiljøfaglig viden samt arbejdsmiljølovgivning
- Udarbejdelse af løsnings- og implementeringsforslag vedr. arbejdsmiljø til individer, grupper, organisationer eller brancher.
- Undersøgelse af individers funktionsevne og aktivitetsproblematikker mhp. at kunne fremme og muliggøre aktivitet og deltagelse på arbejdsmarkedet
- Planlægning og koordinering af forløb i samarbejde med øvrige beskæftigelsesrettede indsatser
- Undervisning og instruktion i arbejdsmiljørelaterede emner, f.eks. forflytning, APV osv.
- Ergonomisk rådgivning vedr. indretning af arbejdspladser, indkøb og udvikling af tekniske hjælpemidler og inventar
- Rådgivning og støtte af ledere, medarbejdere og særligt arbejdsmiljøorganisationer vedr. systematisk arbejdsmiljøarbejde (APV-processer, årlig arbejdsmiljødrøftelse, kvalitetsarbejde m.m.)
- Rådgivning og implementering af sundhedsfremmeindsatser i samarbejde med ledere og medarbejdere.
- Vejledning og rådgivning af sygemeldte og arbejdsgivere vedr. tilbagevenden til arbejde i samarbejde med kommuner, virksomheder, praktiserende læger m.fl.
- Udvikling af informationsmateriale mhp. på at øge viden om og påvirke adfærd i forhold til arbejdsmiljø og sundhed på arbejdspladsen.
- Koordinering og ledelse af projekter og særlige indsatser relateret til arbejdsliv.
- Føre kontrol med arbejdsmiljøet på virksomheder f.eks. i forbindelse med ansættelse i Arbejdstilsynet.
- Ekspert- såvel som proceskonsultation i organisationer.
- Dokumentation og evaluering af interventioner samt formidling af resultater

Ergoterapi indenfor arbejdsliv på specialistniveau

Som ergoterapeut indenfor arbejdsliv, arbejder man tværfagligt og bygger på viden og

forskning fra forskellige fagområder. Som specialist vil man derfor ofte skulle have en bred faglig viden. Man skal være opdateret på den nyeste forskning indenfor sit virkefelt og have minimum 3 års erfaring.

Nedenstående er eksempler på hvad der kan ergoterapeut til at opnå specialistniveau indenfor arbejdsliv.

- Deltagelse i større udviklings- og forskningsaktiviteter relateret til arbejdsliv.
- Opgaveløsning på højt fagligt og komplekst niveau.
- Organisationssamarbejde i forhold til udarbejdelse af løsningsforslag af både strategisk og operationel karakter samt planlægning og gennemførelse/implementering af samme.
- Indgående kendskab til og erfaring med kvalitets- og ledelsessystemer.
- Bred viden om og erfaring med redskaber og metoder knyttet til systematisk arbejdsmiljøarbejde.
- Erfaring med at udfærdige retningslinjer og politikker samt have deltaget i udvikling af strategier eller handleplaner.
- Har undervist på arbejdsmiljørelaterede kurser og uddannelser, f.eks. den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse.
- Have udfærdiget skriftlige materialer, der er publiceret.
- Have efteruddannelse, der er relevant i forhold til de opgaver man varetager og som svarer til 40 ECTS.
- Have modtaget 30 timers supervision relateret til arbejdet indenfor arbejdsiv

Titel: Certificeret klinikere i arbejdsliv
Specialist i arbejdsliv

Netværk og samarbejdsflader

Arbejdsliv er faglig forankret i EFS Ergoterapeuter i Arbejdsliv, som er et fagligt selskab under ergoterapeutforeningen.

Ergoterapeuter i arbejdsliv har tradition for at deltage i mono- og tværfaglige netværk og erfagrupper i lokalområdet, på landsplan og i Norden som f.eks.

- Nordic ergonomics and human factors society (NES)
- ArbejdsmiljøNet
- Arbejdsmiljørådgiverne (Brancheforeningen for arbejdsmiljørådgivningsenheder)

Vil du vide mere (valgfrit element i specialistbeskrivelsen)

Da ergoterapeuter i arbejdsliv beskæftiger sig med mange forskellige opgaver og har forskellige ansættelser, er der ligeledes rigtig mange forskellige muligheder for efter- og videreuddannelse.

- Den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse
- Nogle funktioner kræver at man lever særlige krav. Det gælder f.eks. autoriseret arbejdsmiljørådgiver indenfor ergonomi eller underviser på den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse.
- DTU udbyder uddannelser i arbejdsmiljøledelse på både diplom- og masterniveau

- AAU udbyder masteruddannelse i læreprocesser med specialisering i arbejdsmiljø og forandringsledelse samt kandidatuddannelse i læring og forandringsprocesser
- SDU udbyder kandidatuddannelsen i ergoterapi
- Nogle professionshøjskoler og erhvervsakademier udbyder kurser i arbejdsmiljøledelse osv.
- Div. uddannelser i projektledelse, udviklings- og proceskonsultation, coaching, arbejdsfysiologi og -psykologi, kommunikation, undervisning, sundhedsfremme, auditering og kvalitetssikring m.m.
- Derudover er der en lang række af kurser og temadage arrangeret af bl.a. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Branchefællesskaberne om Arbejdsmiljø, Fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer.